

Posudek oponenta k práci Jitky Čmochové *Demokratizační proces Čínské republiky*

Kolegyně Čmochová si pro svou práci vybrala sice prostorově odlehlé, avšak velmi stimulující, ba nebál bych se říct fascinující téma. Autoritářský režim na Taiwanu a jeho pozdější demokratizace autorka zabrala z pohledu historického vývoje ostrovního státu a především z pohledu vývoje klíčových politických institucí (stran, respektive po dlouhé období především jedné strany vzhledem k marginální roli jejích satelitů, ústavy apod.). Při četbě příběhu institucí ostrova, který se na více než půlstoletí stal jakousi náhradní Čínou může komparativní politolog ze středoevropského areálu snad jen zalitovat, že středoevropské státy neměly kolonie a že politickou emigraci z Československa, Polska či Maďarska čekala často nejistá existence v západoevropských a amerických městech, namísto toho, abychom mohli sledovat její uchýlení do náhradní země a analyzovat instituce, které by tam vytvořili. Na rozdíl od historiků nemáme ani možnost uchýlit se k nějaké kontrafaktuální politologii... Za textem stojí bezpochyby hodně usilovné práce, autorka prostudovala značné množství relevantní literatury. Popis politických reálií Taiwanu je empiricky bohatý, což rovněž patří mezi klady práce, právě tak jako vůle autorky zasadit diskusi těchto reálií v teoretických konceptech (leninistické pojetí strany, hegemonní vs. kompetitivní autoritářský režim). K nepříjemným povinnostem oponenta nicméně patří věnovat větší pozornost slabinám a problematickým momentům práce než jejím silným stránkám.

Tyto slabiny jsou povětšinou formální; navzdory tomu, že by se mohlo zdát, že formální problémy jsou druhotné oproti obsahovým, jsem bohužel přesvědčen, že právě tyto formální nedostatky jsou natolik závažné, že se rozhodující měrou podepsaly (spolu s občas slabšími znalostmi některých témat formujících kontext diskusí, jimž se věnuje, viz níže) na tom, že navzdory úsilí kolegyně Čmochové není výsledek její práce zcela přesvědčivý i po obsahové stránce. Problematické jsou totiž nejen občas stylistika a gramatika, ale také např. struktura práce.

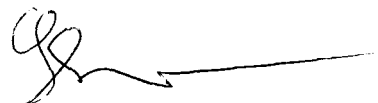
Práce nemá teoretickou část, čtenář tak velmi brzy začne postrádat diskusi některých témat, k nimž se autorka sice dostane, ale pozdě – například až po probrání Kuomintangu se na s. 22-3 dozvíme něco o idejích Sun Jat-sena (na nichž byl Kuomintang, jak sama autorka uvádí, založen), a to navíc z dost neuspořádaného přehledu, který uvádí kapitolu o ústavním systému Čínské republiky na Taiwanu. Podobně až zhruba v půli práce jsou diskutovány typy autoritářských režimů, jež pak autorka pro diskusi Taiwanu používá. Jakkoli není nutné vždy vyžadovat, aby teoretická část předcházela empirickou, v tomto případě je nevhodné načasování teoretických pasáží či pasáže shrnující Sun Jat-senovo myšlení narušuje logiku výkladu a přispívá k tomu, že autorka v některých momentech působí spíše, jako kdyby se ve faktech o Taiwanu utápěla, než že by byla schopna z nich vhodně vybrat ta relevantní. S tím souvisí někdy velmi obecné charakteristiky bez bližší specifikace – píše-li např., že Kuomintang „byl ideově přestavěn na principu konfucianismu“ (s. 17), nemá to vzhledem k tomu, jak stará a různorodá tradice konfucianismus je, podobný význam, jako kdyby napsala, že teologie osvobození, evangelikální konzervativci i křesťanští demokraté staví na „principu křesťanství“?

Problematickým momentem práce je diskuse, zda Kuomintang byl stranou leninistického typu, což autorka „zcela vyvrací“ (s. 20) poukazem na to, že leninistické strany byly oddány „mytologii marxismu“, zatímco „Kuomintang důsledně marxismus odmítal“ (s. 20, srv. další diskusi na s. 21). To je jistě pravda (dosti banální), ale pokud bychom chtěli leninistické pojetí strany zúžit na marxistické strany, nebylo třeba takovou diskusi vůbec otevírat. Jestliže se na ni jednou přistoupí, pak je jasné, že se zde o leninismu mluví jako o analogii – a relevantní otázkou není, zda antikomunistický Kuomintang náhodou nevyznával marxismus (ovšem že ne), ale zda měl ke své vlastní ideologii analogický vztah jako leninistická strana k té své. Na

tuto otázku nám ovšem autorka zůstala odpověď dlužna, dílem pochopitelně proto, že si ji nepoložila, dílem proto, že v kapitole o straně, jak už jsem viděli, ideologii nediskutovala. Nemá smysl věnovat se všem překlepům, chybějícím čárkám a dalším chybám, autorka rozhodně nepatří v tomto ohledu k horším. Pozoruhodná chyba se objevuje na s. 19 a 20, kde autorka zživotnila neživotné mužské substantivum „kádr“ a namísto „kádry“ píše „kádrové“, i s příslušným měkkým i v koncovkách příslušných sloves v minulém čase.

Velice závažným problémem v odkazech je fakt, že autorka v bohaté prostudované literatuře neuvedla ani jediný odkaz na konkrétní strany, a to ani v případech, kdy zjevně odkazuje na konkrétní údaj.

Navzdory všem výhradám musím konstatovat, že kolegyně Čmochová se do hloubky seznámila s problematikou a její práce je kvalitním a poučeným textem. I tak vzhledem k problémům a chybám, které má, navrhuji známku *velmi dobře*.

A handwritten signature in black ink, followed by a long horizontal arrow pointing to the right.